

Елісєєва О. К.,
Бєлозерцев В. С.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ ТА ТЕХНОЛОГІЙ В ОБЛІКУ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Визначено сутність інформаційних систем та виокремлено основні фактори, що впливають на розвиток інформаційних систем в умовах глобалізації. Проведена систематизація сучасних інформаційних систем і технологій, що використовуються в облікових процесах. Визначено основні тенденції розвитку інформаційних систем і технологій в обліку.

Ключові слова: облікові інформаційні системи, електронний документообіг, безконтактна ідентифікація, електронне адміністрування податків.

1. Вступ

В сучасних умовах безперечним є факт формування та стрімкий розвиток глобального інформаційного суспільства. На міжнародному рівні про це було заявлено у 2000 році в Окінавській хартії, що підписана країнами-учасницями «великої вісімки». В документі зазначається, що інформаційно-комунікаційні технології є одним з найбільш важливих чинників, що впливають на формування суспільства двадцять першого століття. Їх революційна дія торкається способу життя людей, їх освіти і роботи, взаємодії уряду і громадянського суспільства. Інформаційні технології швидко стають життєво важливим стимулом розвитку світової економіки. Вони також надають можливість усім суб'єктам господарювання ефективніше і творчо вирішувати економічні і соціальні проблеми.

Але поряд з відкриттям широких можливостей можуть виникати і проблеми, як побічний ефект такого стрімкого розвитку технологій, зокрема, інформаційних. Такий висновок напрашується при спостереганні швидкості змін в інформаційних технологіях. Народження нових технічних рішень створює замовлення на відповідне програмне забезпечення до них і скасовує старі технології. Подолання кількісного бар'єру в покритті попиту на ту, чи іншу послугу або товар обумовлює певні труднощі в функціонуванні суб'єктів господарювання, стимулюючи їх перебудовувати свої структури і визначати своє місце в економічній інфраструктурі країни або світу.

Вищезазначене накладає відбиток на інформаційні системи і технології в обліку, що обумовлює необхідність дослідження тенденцій їх розвитку у даній сфері діяльності сучасних підприємств.

2. Аналіз літературних даних та постановка проблеми

Питанню дослідження облікових інформаційних систем присвячені праці таких вітчизняних науковців, як: М. С. Пушкар, М. Г. Чумаченко, Г. М. Лучик, Ф. Ф. Бугинець, Н. Ю. Пікуліна, Л. А. Шило та ін. Слід відзначити, що у працях даних вчених достатньо детально розглянуті питання створення облікових систем.

Так, М. С. Пушкар та М. Г. Чумаченко [1] багато уваги приділяють концептуальним питанням створення облікових інформаційних систем, їх архітектури, але поряд з цим не достатньо розглядають прикладні питання та допоміжні інформаційні системи, що використовуються в облікових процесах в сучасних умовах. Заслугує на увагу підхід цих вчених, при якому облікову інформаційну систему пропонується розглядати як суперсистему. На думку авторів статті, цей напрямок потребує більш ґрунтовного дослідження.

Г. М. Лучик [2] розглядає облік як систему у формуванні інформаційної бази для управління, що є логічним продовженням ідеї розгляду облікової системи у якості суперсистеми.

Поряд з безперечною науковою цінністю праць зазначених вище науковців слід відзначити те, що всі ці напрямки дослідження, на думку авторів статті, потребують доповнення прикладними аспектами з урахуванням сучасного досвіду застосування інформаційних систем та технологій в обліку. За необхідне також вважаємо виокремлення основних факторів, що впливають на розвиток інформаційних систем, та визначення найбільш важливих тенденцій розвитку.

Серед зарубіжних дослідників слід відзначити М. Р. Когаловського, Н. Лісіна, Я. А. Бутенко, Л. М. Макарову, О. В. Коробкову, Н. В. Березу, В. Б. Алмаметова.

Роботи зарубіжних вчених відзначаються ретельним аналізом сучасних інформаційних систем і технологій в управлінні підприємством та дослідженням тенденцій їх розвитку [3–5]. Спостерігається два діаметрально-протилежних висновки щодо тенденцій розвитку інформаційних систем. Так, Н. Лісін [6] схиляється до висновку, що автоматизація на сучасних підприємствах йде шляхом застосування різномірних програмних продуктів, які не інтегровані в повному обсязі в єдину інформаційну систему підприємства. В. Б. Алмаметов [5] схиляється до протилежної думки та говорить про інтеграційні тенденції у розвитку сучасних інформаційних технологій управління підприємствами. У роботах зарубіжної групи вчених велика увага приділяється управлінським інформаційним системам і технологіям та, на погляд авторів статті, не достатньо уваги надається питанням дослідження облікових інформаційних систем.

3. Об'єкт, мета та завдання дослідження

Об'єкт дослідження — інформаційні системи і технології, що використовуються в облікових процесах.

Предмет дослідження — напрямки та тенденції розвитку інформаційних систем і технологій в обліку в умовах глобалізації.

Мета дослідження — науково обґрунтувати прогнозування розвитку інформаційних систем і технологій в обліку.

Виходячи з визначеної мети, поставлені наступні завдання дослідження:

- виявити фактори, що впливають на розвиток інформаційних систем і технологій в умовах глобалізації;
- систематизувати сучасні інформаційні системи і технології, що використовуються в облікових процесах;
- виявити тенденції розвитку інформаційних систем і технологій в обліку.

4. Аналіз факторів, що впливають на розвиток інформаційних систем та технологій

Перш за все необхідно розглянути підходи до визначення поняття інформаційних систем та інформаційних технологій.

Існують різні підходи до визначення поняття системи. Так, в загальному вигляді систему (від дав.-гр. σύστημα — «сполучення») можна представити множиною взаємопов'язаних елементів, що взаємодіє з середовищем як єдине ціле і відокремлена від нього [7].

В. Н. Сагатовський [8] говорить про те, що система — це скінченна множина функціональних елементів й відношень між ними, виокремлена з середовища відповідно до певної мети в межах визначеного часового інтервалу.

Достатньо цікавим є підхід, коли система ототожнюється з відображенням у свідомості суб'єкта (дослідни-

ка, спостерігача) властивостей об'єктів та їх відношень у вирішенні завдання дослідження, пізнання [9].

Відомо також багато інших визначень поняття «система», що використовуються залежно від галузі знань, цілей дослідження або контексту.

Одним з різновидів систем є інформаційні системи. З урахуванням підходів щодо визначення поняття системи, на думку авторів статті, слід надати таке визначення інформаційної системи: інформаційна система — організована та скінченна множина взаємопов'язаних елементів, що збирає, обробляє, зберігає та передає інформацію користувачам. У якості елементів такої системи виступають люди, обладнання, процеси, процедури, дані, операції, тощо.

В сучасних умовах достатньо обґрунтованим є підхід, коли невід'ємними компонентами інформаційної системи пропонують рахувати дані, технічне і програмне забезпечення, а також персонал та організаційні заходи [10–13].

Таким чином, з поняттям інформаційних систем тісним чином пов'язаний термін «інформаційні технології». Будь-яка інформаційна система характеризується наявністю технології перетворення вхідних даних у результатну інформацію. Такі технології прийнято називати інформаційними.

Таким чином, загально прийнято під інформаційною технологією розуміти сукупність методів і способів пошуку, збору, накопичення, зберігання, обробки та передачі інформації на основі застосування обчислювальної техніки.

Для того, щоб сформулювати перспективи розвитку облікових інформаційних систем, перш за все слід окреслити тенденції розвитку автоматизованих інформаційних систем та інформаційних технологій взагалі. Ці тенденції визначаються цілим конгломератом факторів: науковими відкриттями, новими промисловими технологіями, кон'юнктурою на світових ринках, тощо. На погляд авторів статті, слід виокремити такі найбільш впливові фактори (табл. 1).

Таблиця 1

Фактори, що впливають на розвиток інформаційних систем та технологій

Фактор	Вплив на розвиток інформаційних систем та технологій
Зміна зовнішнього середовища та глобалізація ринків	Зростає технологічність ринкових відносин і спостерігається глобалізація діяльності підприємств незалежно від масштабу бізнесу. Загальноприйняті стандарти дозволяють укладати контракти і виконувати товарні операції в глобальній мережі без особистих зустрічей її учасників, що підтримується певними інформаційними системами та технологіями
Відсутність стабільного середовища	Темпи змін ринкових умов невинно зростають. Все швидше змінюється характер конкуренції, позиції конкурентів і розташування сил, нормативне регулювання ведення бізнесу. Ростає агресивність і складність поведінки суб'єктів господарювання. Це вимагає від інформаційних систем певного ступеня гнучкості
Зміна організаційної діяльності	Стійкість і прибутковість бізнесу визначається швидкістю реакції на зовнішнє середовище. Сучасному підприємству потрібно швидше інших перебудувати свою організаційну структуру для підтримки готовності задовольняти потреби клієнта. Для цього необхідне скорочення затримки і втрати проходження інформації і знань на підприємстві. Чітко проявляється тенденція переходу до децентралізованого управління ресурсами та комунікаціями. Для децентралізації управління змінюється парадигма управління. З'являються відповідні технології, що дозволяють підприємствам підтримувати мінливу структуру та підвищувати розмір і мобільність
Обмеження масштабу організації технологією управління	Розмір багатьох підприємств наближається до граничного. Необхідність збереження стійкості і керованості бізнесу обумовлює заміну паперової технології управління на інформаційну
Брак якісної інформації та професійних знань	Необхідність підвищення компетентності персоналу, нестача якісної інформації, швидке старіння і відставання інформації від ситуації, збільшення обсягів інформаційних потоків обумовлює створення інтелектуальних інформаційних систем. Таким чином, створюються умови для переходу від алгоритмічних систем до інтелектуальних, здатних приймати і об'єднувати знання. Системи управління знаннями дозволяють поширювати як знання окремого співробітника, так і знання, накопичені у всій компанії

5. Результати дослідження тенденцій розвитку інформаційних систем і технологій в обліку

Можна сміливо стверджувати, що центральною ланкою комп'ютерної інформаційної системи підприємства є бухгалтерська інформаційна система, де хронологічно і систематично накопичуються і оброблюються дані, пов'язані з обліком, контролем, плануванням та аналізом. На основі цих даних формується цілісна інформаційна картина роботи підприємства, порівнюються нормативні та фактичні показники, формулюються глобальні та локальні напрями діяльності, здійснюється прогнозування ефективності політики управління підприємством.

Сукупність інформаційних систем та технологій, що використовуються в обліку, можна надати у вигляді наступної схеми (рис. 1). Як видно, в обліковому процесі може використовуватися велика кількість різномірних програмних продуктів та технологій обробки та перетворення інформації.

Проведений комплексний аналіз спеціалізованих інформаційних систем та технологій, що використовується в обліку, дав змогу охарактеризувати сучасний етап розвитку облікових інформаційних систем. Так, автоматизація обліку більшості підприємств (в основному малих та середніх) характеризується так званою «клаптевістю», тобто впровадженням різномірних програмних продуктів. В результаті такої автоматизації працівники бухгалтерій отримують розрізнені прикладні системи з різними варіантами інформаційного обміну між собою.

Як видно зі схеми, в процесі роботи бухгалтер має діло з такими групами інформаційних систем: спеціалізовані облікові програми; системи електронного документообігу; програми та сервіси для дистанційного банківського обслуговування; інформаційно-правові системи. Безперечно, набір програмних продуктів, що використовується, та ступінь їх інтеграції в єдину інформаційну систему для кожного підприємства індивідуальний і залежить від потреб та фінансових можливостей організації. Але загальним для всіх підприємств є те, що працівники бухгалтерій користуються програмними продуктами, що належать до перелічених вище груп інформаційних систем.

Таким чином, автоматизація облікових процесів на підприємстві в сучасних умовах може йти у двох напрямках:

- інтеграція зазначених вище програмних продуктів в єдиній обліковій інформаційній системі;
- використання розрізнених прикладних систем.

Практика використання облікових систем показує, що найбільша ефективність забезпечується тільки при комплексуванні різномірних прикладних систем, пристроїв, технологій реєстрації та обробки облікової інформації, що застосовуються на сучасному підприємстві.

Наприклад, комплексування спеціалізованої бухгалтерської програми з системами електронного документообігу дозволяє отримати певний приріст ефективності, який визначається досить просто: формування та відправка звітності до контролюючого органу відбувається набагато швидше. Другий приклад: передача від контрагентів первинних документів в електронному вигляді з електронним цифровим підписом через системи електронного документообігу в реальному масштабі часу до спеціалізованої бухгалтерської програми дає

можливість бухгалтеру істотно скоротити час облікових операцій і мінімізувати помилки, забезпечити групову обробку первинних документів.

Таким чином, можна говорити про таку тенденцію розвитку облікових інформаційних систем, як комплексування різномірних програмних продуктів в єдиній обліковій суперсистемі. Під обліковою суперсистемою слід розуміти систему, яка являє собою сукупність різномірних систем, що виступають по відношенню до зовнішнього середовища та інших систем як єдине ціле для досягнення спільних цілей та існує на основі розподіленої та організованої інформаційної взаємодії між її елементами. З такого визначення проглядається головна відмінна ознака суперсистеми: вона завжди є системою вищого порядку відносно систем, які вона об'єднує в рамках процесу досягнення спільної мети.

Спостерігається прискорений розвиток систем електронного документообігу. Це обумовлено, з одного боку, розвитком інформаційних технологій (Інтернет технології, технології безконтактної ідентифікації, супутникові технології, тощо), з іншого — законодавчим регулюванням питань електронного документообігу (обов'язковість формування податкових накладних в електронному вигляді з застосуванням електронного цифрового підпису та їх обов'язкова реєстрація в єдиному реєстрі податкових накладних).

Щодо законодавчого регулювання електронного документообігу, це питання слід розглянути більш детально. Для того, щоб спрогнозувати в якому напрямку буде далі еволюціонувати електронний документообіг, пропонуємо поглянути на окремі питання адміністрування такого основного податку, як податок на додану вартість, в історичній ретроспективі. Необхідно з'ясувати як впливали зміни в подачі звітності з ПДВ на швидкість інформаційного обміну.

В січні 1992 року відбулося введення податку на додану вартість в Україні. На цьому етапі декларація з ПДВ містить загальні цифри податкових зобов'язань та кредиту без деталізації по контрагентам та датам, подається у паперовій формі. Щодо впливу на швидкість виявлення розбіжностей у податковому обліку покупця та продавця за звітний місяць на рівні первинних документів можна сказати наступне: розбіжності можна виявити тільки після перевірки покупця та зустрічної перевірки продавця (мін — за 100 календарних днів після звітного періоду, мах — за 365 календарних днів після звітного періоду). Указана мінімальна кількість календарних днів орієнтовна, та розрахована на підставі припущення, що для з'ясування розбіжностей податкова інспекція діє у рамках закону та максимально швидко. 100 календарних днів складаються з наступних періодів: 20 календарних днів — період, відведений законодавством для подачі декларації з ПДВ; 10 календарних днів — період для надіслання листа податкової інспекції про дату проведення податкової перевірки покупця; 20 робочих днів (приблизно 30 календарних днів) — мінімальний термін проведення податкової перевірки покупця; 10 календарних днів — період для надіслання листа податкової інспекції про дату проведення податкової перевірки продавця; 20 робочих днів (приблизно 30 календарних днів) — термін проведення податкової перевірки продавця.

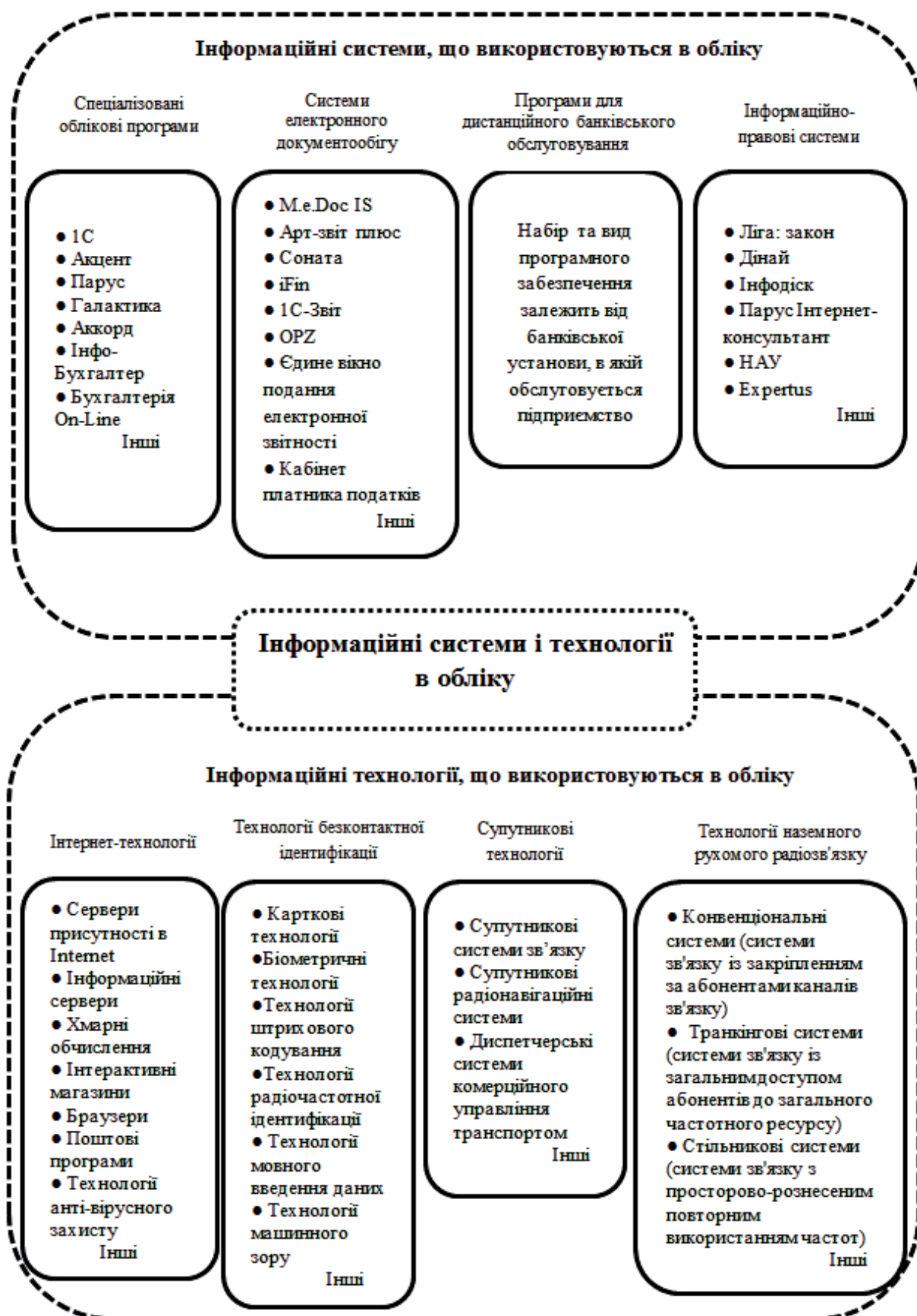

Рис. 1. Основні інформаційні системи і технології, що використовуються в обліку

Указана максимальна кількість днів також є орієнтовною, та розрахована на підставі припущення, що з'ясування розбіжностей податковою інспекцією відбувається не пізніше 365 календарних днів з звітного періоду. Саме 365 днів встановлено обмеження щодо частоти проведення податкових перевірок.

З квітня 2001 року за добровільним рішенням платника податків декларація може подаватися в електронному вигляді за умови реєстрації електронного цифрового підпису. Таке нововведення ніяк не вплинуло на процеси, які спостерігаються. Платники податків практично не користувалися такою можливістю. Однак, навіть звітування в електронному вигляді не впливає на швидкість виявлення розбіжностей у податковому обліку покупця та продавця на рівні первинних документів, адже декларація продовжує містити лише загальні суми податкових зобов'язань та кредиту без деталізації.

В березні 2003 року додається можливість подачі декларації в електронному вигляді засобами електронної пошти E-mail за умови реєстрації електронного цифрового підпису.

З січня 2007 року платник податків має право за власним бажанням подавати реєстри отриманих та виданих податкових накладних (електронний вигляд, паперові носії). Таке нововведення вже містить елемент деталізації облікової інформації. Податкова інспекція вже має можливість зіставляти показники податкового кредиту та зобов'язань, що містяться в первинних документах покупців та продавців. Але ця можливість з'являється у податківців лише за умови, що платники податків подають реєстри виданих та отриманих податкових накладних в електронному вигляді. Як вже зазначалося вище, платники податків майже не користувалися такою можливістю, адже це було не обов'язково.

Револьюційні зміни у декларуванні податку на додану вартість, на погляд авторів статті, відбуваються у березні 2008 року. Так, разом з декларацією по ПДВ платником податків подається Додаток 5 «Розшифровка податкових зобов'язань та податкового кредиту у розрізі контрагентів». Розшифровка подається на паперових носіях, за бажанням платника податків з копією на магнітному носію. Так, більш-менш детальна інформація потрапляє в податкову інспекцію вже при декларуванні. Розбіжності загальних сум податкових зобов'язань та кредиту спостерігаються податківцями вже через 20 календарних днів після закінчення звітного періоду. Якщо припустити, що для з'ясування розбіжностей на рівні первинних документів податковій інспекції достатньо отримати відповідь на запит від платника податків з копіями первинних документів, то максимально можлива швидкість співставлення — 35 календарних днів (20 днів після звітного періоду для подачі декларації з ПДВ та 10 робочих, або приблизно 15 календарних, днів для відповіді платника податків на запит податкової інспекції). Максимальна кількість днів не змінюється та відповідає 365 календарним дням.

Швидкість обробки інформації від платників податків суттєво збільшується з січня 2011 року. З цього періоду запроваджується обов'язкове подання копії записів у реєстрах податкових накладних в електронному вигляді. Запроваджується реєстрація податкових накладних платниками податку на додану вартість (продавцями) в єдиному реєстрі податкових накладних. Реєстрації належать податкові накладні, сума податку на додану вартість, в яких становить понад 1 мільйон гривень. Так, мінімальний термін з'ясування розбіжностей у податкових зобов'язаннях та податковому кредиті скорочується до 20 календарних днів. Максимальний термін, на погляд авторів статті, не змінюється.

В січні 2015 року запроваджується обов'язкове подання звітності з податку на додану вартість в електронному вигляді. А з лютого 2015 року реєстрації в єдиному реєстрі податкових накладних підлягають всі податкові накладні та розрахунки коригування до податкових накладних. З зазначеного періоду відбувається відкриття рахунків в системі електронного адміністрування податку на додану вартість. Рахунки починають функціонувати у тестовому режимі. Так, розбіжності у сумах зобов'язань та кредиту можна виявити після співставлення показників податкових накладних покупців та продавців через 15 календарних днів після здійснення господарської операції.

Зміну швидкості виявлення розбіжностей у податковому обліку з ПДВ покупця та продавця на рівні первинних документів можна зобразити у вигляді наступної діаграми (рис. 2).

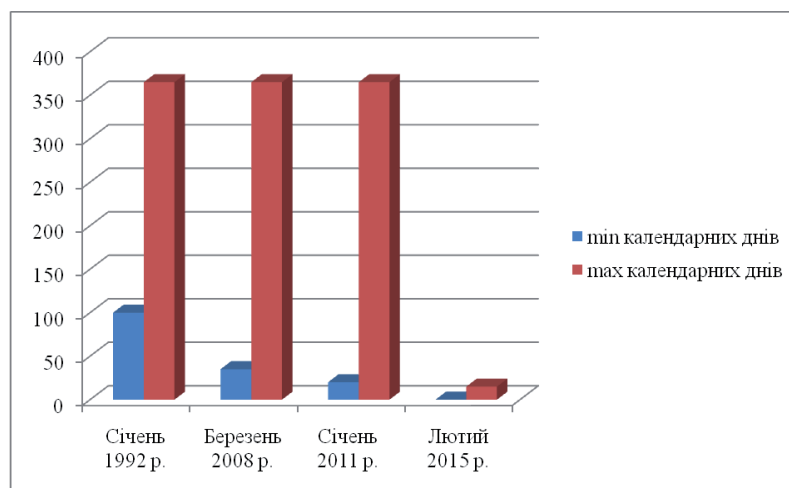

Рис. 2. Швидкість виявлення розбіжностей у податковому обліку з ПДВ покупця та продавця на рівні первинних документів

Отже, на цьому прикладі можна побачити тенденції щодо прискорення інформаційного обміну між господарюючими суб'єктами та контролюючими органами. Це в свою чергу призводить до активізації та прискорення документообігу в електронному вигляді між господарюючими суб'єктами. Суттєвий вплив на ці процеси показує також розвиток інформаційних технологій та збільшення пропускну здатності каналів зв'язку.

Спостерігається активне використання в облікових процесах технологій безконтактної ідентифікації. На сьогоднішній день самою відомою та розповсюдженою технологією безконтактної ідентифікації є технологія

штрихового кодування (Bar Code Technologies). Дана технологія передбачає присвоєння об'єктам унікальних кодів. В процесі обліку руху матеріальних цінностей технічними засобами забезпечується швидке зчитування штрих-кодів при мінімальних помилках. Основною причиною широкого розповсюдження даної технології в бізнес-процесах є невелика собівартість використання (так, вартість друку одного штрих-коду наближається до 0).

На погляд авторів статті, основним конкурентом технології штрихового кодування у найближчий час стане технологія RFID (Radio Frequency Identification) — автоматична ідентифікація об'єктів, що полягає в зчитуванні або записі даних за допомогою радіосигналів. Основним стримуючим фактором суттєвого розповсюдження цієї технології є відносно велика вартість розгортання RFID-систем. Здешевлення вартості застосування цієї технології — це питання часу.

Широкомасштабне застосування RFID-технології в поєднанні з електронним документообігом, на погляд авторів статті, призведе до революційних змін в технології обліку. Таким чином, деякі ділянки обліку перейдуть від автоматизації до автоматичності.

6. Обговорення результатів дослідження тенденцій розвитку інформаційних систем та технологій в обліку

Визначено сутність інформаційних систем і виділені основні фактори, що впливають на розвиток інформаційних систем в умовах глобалізації. Серед основних чинників слід відзначити такі, як зміна зовнішнього середовища і глобалізація ринків; відсутність стабільного середовища; обмеження масштабу організації технологією управління; нестача якісної інформації та професійних знань. Перелічені фактори показують значний вплив і на тенденції розвитку інформаційних систем і технологій в обліку. Суттєвою перевагою дослідження є проведення систематизації сучасних інформаційних систем і технологій, що використовуються в облікових процесах. Виокремлено такі групи інформаційних систем в обліку: облікові системи, системи електронного документообігу, програми для дистанційного банківського обслуговування, інформаційно-правові системи. Таким чином, обґрунтовано необхідність розглядання облікової системи у якості суперсистеми. Даний напрямок потребує подальших досліджень та є достатньо перспективним.

Визначено основні тенденції розвитку інформаційних систем і технологій в обліку. Авторами обґрунтовано, що однією з основних тенденцій розвитку облікових інформаційних систем є впровадження електронного адміністрування податків, що в свою чергу викликає збільшення швидкості обробки первинних документів за рахунок переведення документообігу з паперового в електронний. Це в свою чергу може призвести до революційних перетворень у облікових технологіях. Зокрема, ведення податкового обліку в режимі реального часу та на обчислювальних потужностях контролюючих органів. Перспективним напрямком досліджень можна вважати підготовку законодавчої бази та технічних можливостей для переведення основних ділянок обліку від автоматизації до автоматичності.

7. Висновки

У даній роботі було досліджено тенденції розвитку інформаційних систем і технологій в обліку в умовах глобалізації. Виявлено фактори, що впливають на розвиток інформаційних систем і технологій в умовах глобалізації. Систематизовано сучасні інформаційні системи і технології, що використовуються в облікових процесах.

Таким чином, можна виділити наступні тенденції розвитку інформаційних систем і технологій в обліку:

- 1) збільшення швидкості обробки первинних документів за рахунок переведення документообігу з паперового в електронний;
- 2) перехід від роботи з окремим первинним документом до групової обробки документів;
- 3) комплексування різнорідних систем, пристроїв, технологій реєстрації та обробки облікової інформації. Інтеграція допоміжних систем в одній обліковій програмі;
- 4) активне використання в обліковому процесі технологій безконтактної ідентифікації;
- 5) перехід деяких ділянок обліку від автоматизації до автоматичності;
- 6) використання в обліковому процесі хмарних обчислень;
- 7) ведення податкового обліку на серверах ДФС;
- 8) електронне адміністрування податків.

Література

1. Пушкар, М. С. Ідеальна система обліку: концепція, архітектура, інформація [Текст] / М. С. Пушкар, М. Г. Чумаченко. — Тернопіль: Карт-бланш, 2011. — 336 с.
2. Лучик, Г. М. Облік як система у формуванні інформаційної бази для управління [Текст] / Г. М. Лучик // Young Scientist. — 2014. — № 10(13). — С. 91–95.
3. Бутенко, Я. А. Инновации и информационные технологии в бизнесе: основные тенденции и перспективы развития [Текст] / Я. А. Бутенко // Сибирский торгово-экономический журнал. — 2012. — № 15. — С. 37–42.
4. Береза, Н. В. Рынок информационных услуг: современные тенденции и перспективы развития [Текст] / Н. В. Береза. — М.: Директ-Медиа, 2014. — 180 с.
5. Алмаметов, В. Б. Интеграционные тенденции развития современных информационных технологий управления организациями [Текст] / В. Б. Алмаметов // Труды международного симпозиума «Надежность и качество». — 2006. — № 1. — С. 125–133.
6. Лисин, Н. Лоскутная автоматизация, или как управлять «зоопарком» программ [Электронный ресурс] / Н. Лисин. — Режим доступа: \www/URL: http://www.bytemag.ru/articles/detail.php?ID=14862. — 19.06.2009.
7. Волкова, В. Н. Теория систем [Текст] / В. Н. Волкова, А. А. Денисов. — М.: Высшая школа, 2006. — 511 с.
8. Сагатовский, В. Н. Основы систематизации всеобщих категорий [Текст] / В. Н. Сагатовский. — Томск: Издательство Томского университета, 1973. — 432 с.
9. Черняк, Ю. И. Системный анализ в управлении экономикой [Текст] / Ю. И. Черняк. — М.: Экономика, 1975. — 193 с.
10. Davis, W. S. The Information System Consultant's Handbook. Systems Analysis and Design [Text] / S. W. Davis, C. D. Yen. — CRC Press, 1998. — 800 p. doi:10.1201/9781420049107
11. Коголовский, М. Р. Перспективные технологии информационных систем [Текст] / М. Р. Коголовский. — М.: ДМК Пресс; Компания АйТи, 2003. — 288 с.
12. Макарова, Л. М. Эволюция применяемых информационных технологий в бухгалтерском учете [Текст] / Л. М. Макарова, О. В. Коробкова // Молодой ученый. — 2014. — № 1. — С. 380–383.

13. Пікуліна, Н. Ю. Тенденції розвитку інформаційних технологій, що застосовуються в бухгалтерському обліку, аудиті та внутрішньому контролі [Текст] / Н. Ю. Пікуліна, Л. А. Шило // Проблеми економіки транспорту. — 2013. — Вип. 6. — С. 68–75.

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТТЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ І ТЕХНОЛОГІЙ В УЧЕТЕ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Определена сутність інформаційних систем і виділені основні фактори, впливаючі на розвиток інформаційних систем в умовах глобалізації. Проведена систематизація сучасних інформаційних систем і технологій, використовуваних в учетних процесах. Определені основні тенденції розвитку інформаційних систем і технологій в учеті.

Ключові слова: учетні інформаційні системи, електронний документообіг, безконтактна ідентифікація, електронне адміністрування податків.

Єлісеєва Оксана Костянтинівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри статистики, обліку та економічної

інформатики, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, Україна, e-mail: ok17_5@mail.ru.

Белозерцев Василь Сергійович, кандидат економічних наук, доцент, кафедра статистики, обліку та економічної інформатики, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, Україна, e-mail: White-Lake@list.ru.

Єлісеєва Оксана Костянтинівна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри статистики, учета і економічної інформатики, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, Україна.

Белозерцев Василь Сергійович, кандидат економічних наук, доцент, кафедра статистики, учета і економічної інформатики, Дніпропетровський національний університет ім. Олеся Гончара, Україна.

Yeliseyeva Oksana, Oles Honchar Dnipropetrovsk National University, Ukraine, e-mail: ok17_5@mail.ru.

Belozertsev Vasily, Oles Honchar Dnipropetrovsk National University, Ukraine, e-mail: White-Lake@list.ru

УДК 658.81:005.346

DOI: 10.15587/2312-8372.2015.44723

Пилипенко Д. Р.

ОРГАНІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ КОРПОРАТИВНИХ ЛОГІСТИЧНИХ СИСТЕМ НА ЗАСАДАХ МАРКЕТИНГУ

Наявність різних шляхів розвитку сучасної парадигми менеджменту об'єктивно потребує узгодженого застосування набутків кожного з них. В роботі пропонується сполучення концепції розширеної логістичної взаємодії з вимогою максимізації потенціалу учасників ланцюга створення вартості. Вироблення відповідних стратегічних орієнтирів пропонується здійснювати з використанням матричних методів портфельного аналізу та базувати на результатах кластерного та канонічного аналізу.

Ключові слова: корпоративна логістична система, управління потенціалом, маркетинговий потенціал, логістичний потенціал, стратегія.

1. Вступ

Сучасні умови поширення кризових явищ в національній економіці, підсилення конкуренції в глобальному ринковому середовищі, підвищення динамічності зовнішнього оточення вимагають від підприємств пошуку нових, більш ефективних форм та методів організації управління своїм функціонуванням та розвитком. При цьому постійне підсилення зазначених проблем та їх негативних впливів робить доречним для суб'єктів господарювання сполучати в рамках власної системи менеджменту кращих набутків з різних предметних областей. Зрозуміло, що кожне підприємство може мати значну кількість складових для покращення як процесів функціонування, так і системи управління. Вибір напрямку спрямування зусиль з оптимізації діяльності перш за все залежить від особливостей господарювання та параметрів поточного функціонування. Враховуючи ринкову орієнтацію більшості підприємств можна стверджувати на обов'язковому удосконаленні мар-

кетингової складової в діяльності підприємств. З іншого боку, бізнес-процеси задоволення потреб кінцевих споживачів також потребують відповідного удосконалення, при чому обов'язково у взаємозв'язку з розвитком функції маркетингу. Звернемо увагу на актуальність даної вимоги як для B2C так і для B2B взаємодії. Більш того, досягти успіху у конкурентній боротьбі можливо лише у разі наявності якісно розробленої стратегії. Оскільки ж зараз підприємствам доволі складно самостійно підтримувати достатній рівень конкурентоспроможності, актуалізуються механізми інтеграційної взаємодії самостійних підприємств, маркетингова та логістична діяльність яких потребує узгодженого перегляду.

2. Аналіз літературних даних та постановка проблеми

Питання організації стратегічного управління промисловими підприємствами доволі детально розглянуті